

Wrocław, 2018-09-16

**Ocena rozprawy doktorskiej mgr Dągmary Mozdzanowskiej zatytułowanej:
WPLYW RADIOTERAPII NA STABILNOŚĆ POSTAWY CIAŁA KOBIEC
LECZONYCH Z POWODU RAKA PIERSI**

Promotor – Prof. dr hab. Marek Woźniewski

Przedstawiona mi do recenzji praca pod tytułem: **Wpływ radioterapii na stabilność postawy ciała kobiet leczonych z powodu raka piersi**, autorstwa pani mgr Dągmary

Mozdzanowskiej dotyczy oceny jakości życia i funkcjonowania kobiet chorych na raka gruczołu piersiowego poddanych leczeniu skojarzonemu, a w szczególności wpływu radioterapii na tzw. efekt zamrożenia posturalnego.

Rak piersi należy do najczęstszych nowotworów złośliwych rozpoznawanych na Świecie i jest najczęstszym nowotworem występującym u kobiet.

Rosnąca zapadalność na ten nowotwór sprawia, że już teraz stanowi on nie tylko ważki problem terapeutyczny, lecz również społeczny.

Leczenie raka gruczołu piersiowego jest dobrze wystandaryzowane i obecnie wyniki leczenia tego nowotworu są zadowalające. Dzięki wczesnemu rozpoznaniu i leczeniu skojarzonemu przeżycia pięcioletnie przekraczają 95%.

W terapii raka gruczołu piersiowego stosuje się leczenie chirurgiczne, chemioterapię, hormonoterapię i radioterapię. Każda z tych metod może powodować wiele deficytów w stabilności postawy ciała. Dlatego niezmiernie istotnym czynnikiem w leczeniu tego nowotworu jest rehabilitacja.

Niewiele jest jednak prac, które odnoszą się do efektu zamrożenia posturalnego i w efekcie pogorszenia jakości życia chorych po leczeniu raka piersi, szczególnie w odniesieniu do radioterapii uzupełniającej.

Dlatego z przyjemnością zająłem się recenzją pracy, w której doktorantka podjęła ten trudny problem.

Tytuł pracy właściwie i jednoznacznie odzwierciedla jej tematykę.

Rozprawę rozpoczyna obejmujący 15 stron przegląd piśmiennictwa i omówienie epidemiologii raka piersi oraz skutków ubocznych leczenia chirurgicznego, radioterapii, chemioterapii i hormonoterapii wpływających na patologiczną stabilność postawy ciała.

W rozdziale tym doktorantka podkreśliła zasadniczą rolę fizjoterapii w profilaktyce wtórnej onkologicznej, w celu utrzymania samodzielności i odpowiedniej jakości życia.

W kolejnym rozdziale doktorantka przedstawiła cel główny dysertacji, którym była ocena wpływu radioterapii adjuwantowej na stabilność postawy ciała kobiet leczonych z powodu raka piersi.

Przed przystąpieniem do badania postawiła sześć hipotez badawczych:

1. Rozpoznanie raka piersi jako silna sytuacja stresująca wpływa na zaburzenia stabilności postawy ciała.
2. Chirurgiczne leczenie raka piersi uzupełnione chemioterapią i/lub hormonoterapią powoduje zaburzenia stabilności ciała.
3. Radioterapia adjuwantowa nasila zaburzenia stabilności postawy ciała po chirurgicznym leczeniu piersi uzupełnionym chemioterapią i/lub hormonoterapią.
4. Kontrola stabilności postawy ciała zależy od ogólnej dawki radioterapii.
5. Lęk i depresja związane z rakiem piersi i jego leczeniem nasilają zaburzenia stabilności postawy ciała.
6. Ból związany z rakiem piersi i jego leczeniem nasila zaburzenia postawy ciała.

Przedmiotem kolejnego rozdziału recenzowanej rozprawy doktorskiej jest charakterystyka grupy badanej oraz zastosowanej metodyki. Badania prowadzone były w Dolnośląskim Centrum Onkologii i Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Doktorantka zakwalifikowała do badania 94 kobiety. 61 kobiet leczonych było z powodu raka piersi, a 33 zdrowe kobiety stanowiły grupę kontrolną. W obu grupach wykonano pomiary

stabilności postawy ciała. W grupie kontrolnej jednorazowo, a grupie badanej przed i po napromienianiu. Bardzo starannie doktorantka opracowała kryteria włączenia i wykluczenia do obu grup.

Następnie precyzyjnie opisała metodologię przeprowadzonych pomiarów i warunki w których się odbywały.

Do badań postawy ciała wykorzystowała platformę stabilograficzną marki Kistler z częstotliwością próbkowania 100Hz i dokładnością pomiaru do 1mm oraz komputer z oprogramowaniem BioWare.

W eksperymencie badawczym wykorzystowała również szpitalną skalę lęku i depresji autorstwa A. S. Zigmonda i R. P. Snaitha w polskiej adaptacji.

Uzyskane wyniki badań poddała analizie statystycznej wykorzystując program R w wersji 3.3.1 i bardzo dobrze dobrane testy statystyczne.

Uzyskane wyniki opracowane statystycznie przedstawiła w 18 bardzo czytelnych tabelach i zwartych analitycznych informacjach tekstowych.

Dzięki użyciu licznych tabel oraz zwięzłemu tekstowemu przedstawieniu wyników, są one bardzo zrozumiałe dla czytelnika.

Rozdział dyskusja obejmuje 13 stron i jest bardzo umiejętnie przeprowadzonym procesem porównania własnych badań z danymi literaturowymi. Wyniki osiągnięte przez doktorantkę potwierdzają bardzo nieliczne doniesienia literaturowe oceniające stabilność postawy ciała chorych leczonych onkologicznie. Na podkreślenie zasługuje fakt, że badania własne doktorantki są pierwszą próbą oceny stabilności postawy ciała osób ze zdiagnozowanym rakiem piersi leczonych w sposób skojarzony. Brak jak do tej pory doniesień literaturowych dotyczących wpływu radioterapii w raku piersi na stabilność postawy ciała

Podsumowaniem pracy jest pięć wniosków końcowych, które potwierdzają zaproponowane hipotezy badawcze.

Autorka recenzowanej przeze mnie pracy doktorskiej powołała się na 84 pozycji piśmiennictwa, w tym większość angielskojęzycznych. Większość pozycji stanowią

oryginalne artykuły naukowe, a ich dobór stanowi cenny zbiór dla zainteresowanych podobną tematyką.

Pod względem redakcyjnym praca zrealizowana jest starannie, bez zauważalnych błędów literowych i gramatycznych. Napisana jest zwięźle, logicznym i łatwym w percepcji językiem.

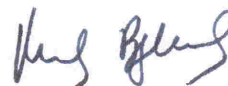
Praca doktorska łącznie liczy 197 stron. Streszczenia w języku polskim i angielskim, doktorantka zamieściła po spisie piśmiennictwa. Kończy pracę dokorską spis rycin i tabel oraz załączniki w postaci tabel charakteryzujących pacjentki i wykorzystane w pracy kwestionariusze.

Pracę oceniam wysoko zarówno pod względem merytorycznym, poznawczym jak i redakcyjnym.

Wobec braku zastrzeżeń i dużej wartości poznawczej, przedłożoną mi do recenzji rozprawę dokorską mgr Dągmary Mozdzanowskiej oceniam bardzo wysoko i uważam, że w pełni spełnia ona kryteria rozporządzenia MNiSW dotyczącej stopnia doktora.

W związku z powyższym zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Doktorantki, Pani mgr Dągmary Mozdzanowskiej, do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie zwracam się do Wysokiej Rady z wnioskiem o wyróżnienie rozprawy.

Prof. dr hab. n. med. Marek Bębenek

Prof. dr hab. n. med. Marek Bębenek
Konsultant Wojewódzki w dziedzinie chirurgii onkologicznej
dla województwa dolnośląskiego
Kierownik Oddziału Chir. Onk. I
Dolnośląskie Centrum Onkologii
pł. Hirszfelda 12, 53-413 Wrocław
Tel. 071-3689300, 071-3689301, fax 071-3689309, tel. kom. 609711511
e-mail: bemar@dco.com.pl; marek.bebenek@onkomed.pl